

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 lutego 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.57.2022.AK

Pani
Beata Puławska
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Polkowicach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 24, 28-30 listopada 2022 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Polkowicach, ul. Lipowa 2, 59-100 Polkowice z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do 24 listopada 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 28 czerwca 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2022 r.

Jednostką w okresie objętym kontrolą kierowała Pani Beata Puławska, która z dniem 1 lipca 2001 r. powołana została na stanowisko Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach, a od dnia 1 maja 2004 r. zajmuje stanowisko Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach.

Pani Beata Puławska ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),

- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor Ośrodka, na podstawie upoważnienia Burmistrza Polkowic, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni podejmowali aktywne działania w celu uzyskania przez klientów świadczeń opieki zdrowotnej, nie było osób zainteresowanych taką formą pomocy lub też nie było zgłaszanych potrzeb/wniosków w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy (pkt 4),

- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak poinformował Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą żaden mieszkaniec gminy nie złożył wniosku o udzielenie pomocy w tym zakresie.

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej, ale zapewnia miejsca w ośrodkach wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające wsparcia kierowane są do DPS o odpowiednim profilu zgodnie z ich sytuacją zdrowotną najbliższej miejsca zamieszkania.

Na terenie Gminy Polkowice działa Dom Dziennego Pobytu mieszczący się pod adresem 59-100 Polkowice ul. Lipowa 1. Dom jest ośrodkiem wsparcia działającym w strukturach OPS w Polkowicach. Nadzór nad nim sprawuje Kierownik Działu Usług Pani Monika Szczygielska. Ww. nadzoruje również pracą pozostającego w strukturach OPS Schroniska dla osób bezdomnych, mieszczącego się w Polkowicach przy ul. Spokojnej 1. Schronisko przeznaczone jest dla 16 osób.

Ośrodek nie zatrudnia osoby na stanowisku zarówno Kierownika Domu Dziennego Pobytu, jak i Kierownika Schroniska dla osób bezdomnych.

W związku z powyższym nie zostały spełnione w tym zakresie standardy określone w Rozdziale IV.2. pkt 8 „Przewidywanych minimalnych standardów lokalowych i kadrowych ośrodków wsparcia SENIOR+” wprowadzonych Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021 – 2025.

W ślad za informacją Dyrektora Ośrodka stwierdzić należy, że Kierownik Działu Usług jest osobą nadzorującą pracą schroniska, co znajduje odzwierciedlenie w § 8 pkt 7 Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka wprowadzonego Zarządzeniem Nr 28/20 z dnia 30 kwietnia 2020 r. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach. Jest też osobą zarządzającą i organizującą pracę Działu Usług, tj. m. in. Domu Dziennego Pobytu i Schroniska dla osób Bezdomnych, co wynika z obowiązującego w okresie objętym kontrolą Zakresu czynności z dnia 2 maja 2020 r. Tym samym, opierając się na literalnym brzmieniu stanowiska pracy, w odniesieniu do art. 122 ust. 1 ustawy nie jest osobą kierującą jednostką

organizacyjną pomocy społecznej, którą zgodnie z treścią art. 6 pkt 5 ustawy jest ośrodek wsparcia, którym z kolei w rozumieniu art. 51 ust 5 ustawy, jest Schronisko dla osób bezdomnych. W strukturze organizacyjnej Ośrodka brak jest stanowiska Kierownik Schroniska.

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy działały też 2 Kluby Seniora. Jeden mieszczący się w Jędrzychowie, drugi zaś w Polkowicach przy ul. Rynek 27.

Ośrodek w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2021 r. do dnia 24.11.2022 r. nie zatrudniał osoby na stanowisku Kierownika Klubu Senior+ w Jędrzychowie i Kierownika Klubu Senior+ w Polkowicach, ale odpowiednio od dnia 1.03.2022 r. i 1.05.2022 r., zatrudniał osobę na stanowisku p.o. Kierownika Klub Senior+. Natomiast, od dnia 1.12.2022 r., na mocy zawartych w dniu 30.11.2022 r. porozumień osobom zatrudnionym na stanowisku p.o. Kierownika powierzono stanowisko m.in. Kierownika Klubu Senior+ w Jędrzychowie oraz Kierownika Klubu Senior+ w Polkowicach.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie było wniosków/zgłoszeń o udzielenie pomocy w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy), ale jak poinformował Dyrektor Ośrodka OPS czynnie współpracuje z organizacjami realizującymi zadania w tym zakresie na terenie Gminy oraz Polkowickim Centrum Usług Zdrowotnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Polkowice zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane, ale osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie ich wytaczania.

OPS kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami. W okresie objętym kontrolą skierował 4 wnioski do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Polkowicach oraz 3 wnioski do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Polkowicach. Ośrodek udostępniał też druki i udzielał informacji w tym zakresie. Ponadto, jak poinformował Dyrektor Ośrodka, pracownicy przekazywali osobiście wnioski do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Polkowicach i Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Polkowicach lub uczestniczyli w rozmowach w ww. instytucjach z uwagą na problemy w komunikacji klientów (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor OPS w Polkowicach składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Gmina realizowała również zadania wynikające z art. 29 i art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

Ustalono, że Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Polkowicach i Zastępca Dyrektora OPS w Polkowicach posiadają upoważnienia wydane przez Burmistrza Polkowic do prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach, o których mowa w art. 31 specustawy, w tym do wydawania decyzji, postanowień, zaświadczeń oraz poświadczania za zgodność z oryginałem odpisów dokumentów przedstawionych przez stronę na potrzeby prowadzonego postępowania.

Pani Beata Puławska – Dyrektor OPS w Polkowicach, Kierownik Klubu Senior+ w Jędrzychowie oraz Kierownik Klubu Senior+ w Polkowicach spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 250 zł do dnia 29.05.2021r. oraz w wysokości 400 zł od dnia 30.05.2021 r. otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku świadczący pracę socjalną i przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe (13 osób). Ww. dodatku na dzień kontroli nie otrzymywał pracownik przebywający na urlopie macierzyńskim.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Polkowice zamieszkałą przez 25 613 mieszkańców, w tym 826 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2021 r.) i 25 576 mieszkańców (stan na 24.11.2022 r.), w tym 422 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 24.11.2022 r.). W Ośrodku Pomocy Społecznej w Polkowicach na dzień kontroli zatrudnionych było 14 pracowników socjalnych, z których 13 świadczyło pracę w środowisku (13 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Polkowicach na dzień kontroli spełnia wskaźniki, o których mowa w art. 110 ust. 11 ustawy, zarówno w stosunku do liczby mieszkańców jak i liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W rozstrzygnięciu decyzji nr OPS.UZ-50/12/21 z dnia 22.12.2021 r., wydanej w sprawie Nr 1 (R.P.) orzeczono o potwierdzeniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej Ww. od dnia 22.12.2021 r. w sytuacji gdy Strona złożyła wniosek o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym w dniu 21.12.2021 r. W aktach niniejszej sprawy brak było dokumentu, który wskazywałby na posiadanie przez Stronę uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej z innego tytułu w dniu 21.12.2021 r.

Zgodnie z art. 54 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. 2022, poz. 2561 ze zm.) prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest: 1) dzień złożenia wniosku, 2) w przypadku udzielenia świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W skontrolowanej sprawie, w świetle zgromadzonych dokumentów Ośrodek winien potwierdzić Stronie prawo do świadczeń zdrowotnych od dnia złożenia wniosku, tj. od dnia 21.12.2021 r.

2. Decyzja Nr OPS.UZ-32/07/21 z dnia 8.07.2021 r. wydana w sprawie Nr 1 (R.P.) została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widnieje tylko podpis Pana P.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następane ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.), zwanej dalej „k.p.a.”, regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (Cz.P.) nie przeprowadzono wywiadów alimentacyjnych u osób, o których mowa w art. 103 ustawy. W aktach niniejszej sprawy brak było informacji o zwolnieniu tych osób z wnoszenia opłaty w związku z przedstawieniem prawomocnego orzeczenia sądu o pozbawieniu mieszkańca władzy rodzicielskiej nad tymi osobami lub prawomocnego orzeczenie sądu o skazaniu tego mieszkańca za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego popełnione na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty (...).

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniowiec domu, 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniowiec domu ponosi pełną odpłatność. Niniejszy artykuł przedstawia krąg osób, w stosunku do których można orzec o obowiązku ponoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej oraz reguluje kolejność, w jakiej poszczególne osoby/podmioty ponoszą odpłatność za ten pobyt. Zauważyć należy, że ustawodawca nie określił kolejności realizacji obowiązku w sytuacji wystąpienia obowiązku ponoszenia opłat przez kilkoro zstępnych. Zatem każdy z nich ma taki sam obowiązek ponoszenia opłaty. Różnica może wynikać tylko z kryterium dochodowego i wysokości osiągniętych dochodów. Tym samym w sytuacji, gdy występują w sprawie zstępni, którzy być może, mogą być obciążeni kosztami opłat za pobyt, to organ winien prowadzić postępowanie administracyjne jednocześnie w stosunku do wszystkich osób należących do tego samego kręgu osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty na pobyt. Osoby te powinny być zawiadamiane o wszczęciu postępowania i powinny być stronami tego postępowania, a także ich wszystkich powinna dotyczyć decyzja w sprawie ustalenia obowiązku odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej. W sytuacji gdy organ chce za dany okres obciążyć daną osobę, musi znać sytuację dochodową wszystkich osób zobowiązanych, bo wtedy będzie wiadomo kto i w jakiej wysokości może zostać obciążony opłatą. Bowiemy za różne okresy może różnie kształtować się sytuacja dochodowa poszczególnych zobowiązanych (wyrok WSA w Warszawie z 23 maja 2019 r., sygn. akt VIII SA/Wa 238/19). Ewentualny obowiązek ponoszenia opłat za pobyt w DPS winien być ustalony w stosunku do każdej z osób, które miałyby takie opłaty ponosić,

w drodze umowy zawartej na podstawie art. 103 ust. 2 ustawy lub też w drodze decyzji wydanej na podstawie art. 59 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 i 2 ustawy. Nieustalenie kręgu osób zobowiązanych do wnoszenia opłaty i tym samym ponoszenia kosztów pobytu pensjonariusza w domu pomocy społecznej narusza normę prawa określoną w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy, co więcej jest też naruszeniem jednej z podstawowych zasad postępowania administracyjnego – zasady prawdy obiektywnej, o której mowa w art. 7 k.p.a. Przywołany przepis prawa stanowi, że organy w toku postępowania stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Za powyższym stanowiskiem przemawia również treść art. 77 § 1 k.p.a., w świetle którego organ administracji publicznej obowiązany jest w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

Mając na uwadze treść przywołanych wyżej norm prawa stwierdzić należy, że w sytuacji gdy osoba skierowana do domu pomocy społecznej posiada m.in. zstępnych to Ośrodek winien dołożyć wszelkich starań, aby ustalić w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego, ich sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową celem ewentualnego ustalenia w drodze decyzji lub na podstawie umowy obowiązku wnoszenia przez te osoby opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej. Rodzinny wywiad środowiskowy u osób zobowiązanych do alimentacji przeprowadza się na druku wywiadu część II stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).

W zakresie sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawozdaniu rocznym z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych w naturze i usługach – MRiPS-03 w Dziale 3 (Powody przyznania pomocy społecznej), w ostatnim wierszu zatytułowanym „Klęska żywiołowa lub ekologiczna”, w każdej kolumnie wpisano 1 w sytuacji gdy Ośrodek nie udzielał w okresie objętym kontrolą pomocy na pokrycie strat powstałych w wyniku zdarzeń mających znamiona klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że dane zawarte w sprawozdaniu nie są spójne ze stanem faktycznym. Sprawozdawczość przekazywana do wojewody powinna

być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

W sprawdzonych sprawach dotyczących realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia – w zakresie dożywiania osób dorosłych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Decyzja Nr PS-002166/05/21 z dnia 11.05.2021 r. wydana w sprawie Nr 1 (A.R.) została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widnieje tylko podpis Pana R.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących realizacją zadań z pomocy społecznej wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania zasiłków celowych na zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole/przedszkolu:

1. Wydana w sprawie Nr 1 (I.P.) decyzja nr PS-004130/09/22 z dnia 22.09.2022 r. została odebrana przez Stronę bez wskazania daty doręczenia. Na niniejszej decyzji widniał tylko podpis Strony.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz dożywiania osób dorosłych, właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

- w sprawdzonej sprawie dotyczącej udzielenia pomocy w formie skierowania do mieszkania chronionego:

1. Decyzją administracyjną, wydaną w sprawie Pana Y.S. nr PS-003940/08/22 z dnia 31.08.2022 r. objęto wsparciem 3 osoby – obywateli Ukrainy przybyłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w tym 1 osobę posiadającą wydaną kartę pobytu stałego. Ośrodek na podstawie niniejszej decyzji zwrócił się do Wojewody Dolnośląskiego o środki finansowe z Funduszu Pomocy na pokrycie kosztów pobytu wszystkich 3 osób w mieszkaniu chronionym.

Zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 specustawy obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Z zawartej w niniejszym artykule regulacji bezspornie wynika, że jedną z przesłanek przyznania pomocy jest „pobyt na terytorium RP uznany za legalny”. Pojęcie to definiuje ustawodawca w art. 2 ust. 1 ww. ustawy. Przywołany przepis prawa stanowi, że jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i deklaruje zamiar pozostania na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r. Do określenia okresu pobytu uznawanego za legalny stosuje się art. 57 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052). Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest osobą określoną w zdaniu pierwszym, w okresie dotyczącym matki. Nie mniej jednak przywołanego wyżej artykułu nie stosuje się do obywateli Ukrainy posiadających zezwolenie na pobyt stały, o czym stanowi art. 2 ust. 3 pkt 1 lit. a przedmiotowej ustawy.

W odniesieniu do powyższych norm prawa stwierdzić należy, że osoba posiadająca zezwolenie na pobyt stały nie ma uprawnień do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w trybie art. 29 specustawy. W świetle powyższych okoliczności Ośrodek nie powinien zatem udzielić, tej osobie pomocy finansować/dofinansowywać ze środków Funduszu Pomocy, o którym mowa w art. 14 specustawy - w ramach działu 852 – Pomoc społeczna.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Nieprawidłowe ustalenie początku uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
2. Błędny sposób doręczenia decyzji administracyjnych wydanych w sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, dożywiania osób dorosłych oraz przyznania zasiłku celowego na zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży w szkole (obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium Rzeczypospolitej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa).
3. Nierzetelne sporządzenie sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej.
4. Brak wywiadów alimentacyjnych w sprawie skierowania i ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.
5. Przyznanie pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym na podstawie art. 29 specustawy osobie posiadającej zezwolenie na pobyt stały oraz finansowanie udzielonej pomocy ze środków Funduszu Pomocy.
6. Brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Domu Dziennego Pobytu i Kierownika Schroniska.

Wobec stwierdzonej nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przyznawać na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia na okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest: 1) dzień złożenia wniosku, 2) w przypadku udzielenia świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia - chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 4 i 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. 2022, poz. 2561 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom postępowania za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40 § 1, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Sprawozdawczość przekazywaną do wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Przeprowadzać wywiad alimentacyjny u osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 103, art. 107 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893) oraz art. 8 i art. 77 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Świadczeń pomocy społecznej w trybie art. 29 specustawy udzielać osobom, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1

specustawy. Koszty realizacji zadań wobec tych osób finansować/dofinansowywać ze Środków z Funduszu Pomocy.

Podstawa prawna: art. 29 w związku z art. 2 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 583 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

7. Uregulować kwestię zatrudnienia na stanowisku Kierownika Domu Dziennego Pobytu i Kierownika Schroniska dla Bezdomnych.

Podstawa prawna: część IV.2. pkt 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10) oraz art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 i art. 51 ust. 2, ust. 4 i ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: do 31.05.2023 r.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dariusz Zawilla
ZASTĘPCY DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Polkowice

2.a/a

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Kontrola i Polityki Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt

